

БУДЯКОВА О.Ю.

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри смарт-економіки
Київський національний університет технологій та дизайну

РОЛЬ ЦИРКУЛЯРНОЇ БІОЕКОНОМІКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Дорожня карта використання науки, технологій, інновацій для досягнення цілей сталого розвитку (ДК), схвалена 22 грудня 2023 року на засіданні Колегії Міністерства освіти і науки України, яку розроблено за методикою ООН з урахуванням рекомендацій з підготовки дорожніх карт використання науки, технологій та інновацій для досягнення Цілей сталого розвитку, наданих Спільним дослідницьким центром Європейської комісії (JRC/EC), у Додатку В «РАЦІОНАЛЬНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЦИРКУЛЯРКА ЕКОНОМІКА» визначає [1]:

Місія «Раціональне природокористування та циркулярна економіка» спрямована на забезпечення реалізації шістьох завдань чотирьох ЦСР – Ціль 6 «Чиста вода та належні санітарні умови», Ціль 11 «Сталий розвиток міст і громад», Ціль 12 «Відповідальне споживання та виробництво», Ціль 13 «Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками» та Ціль 14 «Збереження морських ресурсів», а саме:

Таблиця 1

<i>Завдання</i>	<i>Опис дій</i>
Завдання 6.1.	Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання
Завдання 6.2.	Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання
Завдання 6.3.	Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях
Завдання 11.5.	Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т. ч. на довкілля міст,

<i>Завдання</i>	<i>Опис дій</i>
	зокрема, шляхом використання інноваційних технологій
Завдання 12.4.	Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв
Завдання 13.1.	Обмежити викиди парникових газів в економіці
Завдання 14.2.	Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем, підвищення їх стійкості та відновлення на основі інноваційних технологій

Джерело: складено автором на основі [1]

Отже, цілями місії НТІ (науки, технологій та інновацій) є сприяння:

- 1) забезпеченню гарантованого якісного водопостачання шляхом розвитку централізованого водопостачання та водовідведення;
- 2) модернізації систем водопостачання та водовідведення.
- 3) удосконаленню систем очищення стічних вод та усунення їх втрат у каналізаційних мережах.
- 4) скороченню викидів парникових газів та забруднювальних речовин в атмосферне повітря;
- 5) скороченню відходів та впровадженню безвідходних технологій;
- 6) збереженню та збалансованому використанню морських і прибережних екосистем.

Відповідно до Індексу екологічної ефективності (Environmental Performance Index) Україна у 2022 році посіла 52 місце з балом 49,60 (2020 р. – 60 місце з 180 країн, отримавши 49,5 балу із 100). Найгірші значення в оцінці України становлять такі категорії: якість атмосферного повітря, умови для збереження біорізноманіття, стан екосистемних послуг, санітарія та управління відходами [2].

Головною загальною проблемою з початку війни є те, що економічний та екологічний прогрес піддається нападам, що руйнує надії на зелену та стійку економіку в Україні. Війна завдала широкомасштабної та серйозної шкоди навколишньому середовищу та спричинила як негайні, так і довгострокові наслідки для здоров'я людей, екосистем, економіки України та

за її межами [3].

Отже, питання сталого відновлення екології після військових дій є дуже актуальним для української економіки і потребує розробки інструментів та механізмів його реалізації. Відновленню економіки України може сприяти стала біоекономіка на циркулярній основі.

Біоекономіка – це нова економічна парадигма та один із інструментів і механізмів вирішення глобальних проблем сталого розвитку [4].

Циркулярна біоекономіка також надає можливості для покращення адаптації до зміни клімату та стійкості до неї, сприяючи відновленню екосистем та утриманню поживних речовин і води в ґрунтах, підтримуючи засоби до існування корінних і місцевих жителів, засновані на біологічних продуктах та послугах, а також створюючи умови для більш сталого управління лісами та рибальством. Циркулярна біоекономіка має бути спрямована на відновлення деградованих земель, водних ресурсів та очищенню атмосфери. Реалізація потенціалу впровадження біоекономіки для відновлення економіки України вимагає інвестицій, інновацій, розробки політики та системних змін.

Список використаних джерел

1. Дорожня карта використання науки, технологій, інновацій для досягнення цілей сталого розвитку. URL: [Dorozhnya.karta.vykoryst.nauky.tekhnolohiy.ta.innovatsiy-03.01.2024-1.1.pdf](https://dorozhnya.karta.vykoryst.nauky.tekhnolohiy.ta.innovatsiy-03.01.2024-1.1.pdf)
2. Рейтинг країн за рівнем екології (2022). NONNEWS. URL: <https://nonews.co/directory/lists/countries/ecology>
3. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2021 році. Міністерство розвитку громад та територій України.
4. Олешко А. А., Будякова О. Ю. Європейські знання для сталої біоекономіки в Україні: навч. посіб. Київ: КНУТД, 2024. 156 с.